Ympäristövaliokunta 1.10.2026
Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Kirjallinen asiantuntijalausunto

Luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

- Hallituksen esityksessä vuoden 2027 talousarvioksi osoitetut keinot ovat edelleen täysin riittämättömiä pysäyttämään luontokadon etenemisen sekä tarttumaan uskottavasti romahtaneiden hiilinielujen korjaamiseen ilmastokriisin ratkaisemiseksi
- Nykyrahoitustasolla ei pystytä täyttämään ennallistamisasetuksen tavoitteita
- Lisärahat METSO-ohjelmaan ovat tervetulleet, mutta tarpeeseen nähden riittämättömät
- Moitimme Metsähallitukseen kohdistuvia leikkauksia

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

Suomen luonnonsuojeluliitto katsoo, että hallituksen talousarvioesityksen 2027 ympäristöministeriön hallinnonalan osalta ei vastaa riittävästi ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjunnan tarpeisiin. Hallitus ei käytä kunnolla viimeistä mahdollisuuttaan korjata kurssia luonnonsuojelun rahoituksessa, joka on ollut hallituskauden alusta lähtien selvästi aikaisempaa pienempi.

35.10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

On hienoa, että rahoitusta on tiukasta taloustilanteesta huolimatta kasvatettu METSO- ja Helmi-ohjelmien osalta. Haluamme kuitenkin huomauttaa, että luonnonsuojelun rahoitus on kaukana tasosta, jolla sen pitäisi olla luontokadon pysäyttämiseksi vaadittavien suojelu- ja ennallistamistoimien toteuttamiseksi. Vahva luonnonsuojelun rahoitus auttaa samalla torjumaan ilmastonmuutosta sekä edistämään vesistöjen hyvän tilan tavoitetta. Erityisesti maankäyttösektorin hiilinielujen romahtaminen edellyttää määrätietoisia lisäpanostuksia myös luonnonsuojeluun.

Ennallistamisasetuksen kautta Suomelle tulee velvoitteita luonnon tilan parantamiseksi ja säilyttämiseksi. Vaikka kansallista ennallistamissuunnitelmaa vasta laaditaan, pystyttäisiin tavoitteita jo täyttämään olemassa olevien ohjelmien kautta varmistamalla näiden riittävä rahoitus.

Luonnonsuojelun ja esimerkiksi METSO- ja Helmi-ohjelmien rahoituksen lisäksi niiden toimeenpanoon vaikuttaa myös aluehallinnon uudistus ja suojeluohjelmia maakunnissa toteuttavien elinvoimakeskusten luonnonsuojeluviranomaisten riittävät resurssit.

35.10.21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentti sisältää luonnonsuojelun kannalta hyvin tärkeitä toimia, kuten Helmi-ohjelman ja METSO-ohjelman toimeenpanoon ja esimerkiksi Luontopaneelin toimintaan liittyen. Luonnontieteeseen pohjautuva päätöksenteko on välttämätöntä luontokadon ympäristökriisien ratkaisemiseksi.

Hienoa, että momentilla panostetaan vaelluskalaesteden poistoon.

35.10.22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin rahoitus säilyy ennallaan, vaikka määrärahalla rahoitetaan laajasti ilmastopolitiikan valmistelua ja toimeenpanoa, ympäristöhallinnon kehittämistä sekä kiertotaloutta. Kiertotalouden edistämiseen ja luonnonvarojen käytön vähentämiseen tarvitaan nykyistä vahvempia panostuksia.

35.10.23. Itämeren ja vesien suojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Rahoitus momentilla säilyy ennallaan. Momentilta tuetaan myös Saaristomeren suojelutyötä, jonka rahoituksen reilu vahvistaminen olisi todella tarpeen varsinkin, kun hallitus jatkoi lantapoikkeuksen käyttöä, joka lisää vesistöjen ravinnekuormitusta.

35.10.52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Vuodelle 2027 momentin rahoitus jatkaa laskuaan. Vuodelle 2027 on esitetty 3,4 miljoonan euroa pienempi rahoitus kuin mitä on käytettävissä yhteensä vuonna 2026, 6,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2025.

Luonnonsuojeluliitto moittii erityisesti kansallispuistojen sekä luonto- ja kulttuurikohteiden rahoituksen leikkaamista tänäkin vuonna 1,1 miljoonalla eurolla. Tämä ei ole oikea suunta, koska luonnon virkistyskäyttö on ollut tasaisessa kasvussa ja sillä on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia väestön terveyteen ja hyvinvointiin. Huomautamme myös, että kansallispuistojen ja muiden virkistyskäyttökohteiden retkeilyrakenteiden ylläpitämisellä on ollut tärkeä työllistävä vaikutus paikallisesti.

Metsähallituksella on edellä mainittujen lisäksi myös erittäin tärkeä rooli luontokadon pysäyttämisessä.

35.10.61. Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin rahoitusta lisätään vuoden 2026 tasosta 1,9 miljoonalla eurolla, joka on tärkeää, sillä lisäys kohdistuu Saaristomeren tilan parantamiseen. Tämä hallitusohjelman mukainen lisärahoitus on tarpeellinen, mutta kokonaisuudessaan edelleen riittämätön, ja lisätoimia tarvitaan jatkossakin vesienhoidon toimenpiteisiin.

35.10.63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin rahoitusta kasvatetaan 4 miljoonalla eurolla. Tämä on tervetullut lisäys, mutta erityisesti kustannusten noustessa se ei ole vielä riittävä varmistamaan METSO-ohjelman tavoitteisiin pääsemistä. Riittävät resurssit tulee varmistaa erityisesti yksityismaiden vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelun toteuttamiseen koko Suomen alueella.

Talousarvioon tulisi varata rahat METSO-ohjelman nykyisen tavoitetason (n. 8 000 hehtaaria vuodessa) saavuttamiseen.

Lisätietoja:

Liisa Toopakka, vs. ympäristöpäällikkö, 040 504 2989, liisa.toopakka@sll.fi